

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

11.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Ролеркостер

12.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Блудни дани куратог Џонија

17.00 часова / Културни центар Новог Сада (Католичка порта 5)

Позорје младих

КРВ, ВЕЛЕ, ТРАЖИ КРВ

Вилијам Шекспир: РИЧАРД ТРЕЋИ / МАКБЕТ

Факултет уметности Приштина-Звечан

3. година глуме

Класа: проф. Александар Ђинђић

Наратор: Љиљана Милошевић

РИЧАРД ТРЕЋИ

Играју

Ричард, војвода од Глостера, доцније краљ Ричард трећи: **МИЛАН ПЕЛИВАНОВИЋ**

Елизабета, жена краља Едварда четвртог: **МИЛЕНА РАДОВАНЧЕВ**

Маргарита, удова краља Хенрија шестог: **МИЛИЦА ГРБОВИЋ**

Војвоткиња од Јорка, мајка Ричарда, војводе од Глостера: **СНЕЖАНА ЏОГОВИЋ**

Леди Ана, удова Едварда, доцније удата за Ричарда: **НЕВЕНА НЕДЕЉКОВИЋ**

МАКБЕТ

Играју

Макбет, врховни заповедник у краљевој армији: **ЛУКА ПОТПАРИЋ**

Леди Макбет: **МИЛИЦА ВРАНЕШ**

19.00 часова / Новосадско позориште/Újvidéki Színház (реприза)

Такмичарска селекција

Према истоименом роману Филипа Грујића

БЛУДНИ ДАНИ КУРАТОГ ЏОНИЈА

Новосадско позориште/Újvidéki Színház и Стеријино позорје Нови Сад

Улоге

РОБЕРТ ОЖВАР

БЕНЦЕ САЛАИ

ТЕРЕЗИА ФИГУРА

АГОТА ФЕРЕНЦ

ИШТВАН КЕРЕШИ

ЗОЛТАН МОЛНАР

ФАНИ ДУПАК

Режија: **ЈОВАНА ТОМИЋ**

Адаптација: **ДИМИТРИЈЕ КОКАНОВ**

Превод: **РОБЕРТ ЛЕНАРД**

Сценографија: **ЈАСМИНА ХОЛБУС**

Костимографија: **СЕЛЕНА ОРБ**

Музика: **ЛУКА МЕЈЏОР**

Сценски покрет: **ИГОР КОРУГА**

Представа траје 1 сат и 30 минута

19.00 часова / СНП, Камерна сцена

Позорје младих

Максим Горки: ДЈЕЦА СУНЦА

Академија умјетности Бања Лука (Република Српска, Босна и Херцеговина)

2. и 3. година студија;

мастер студија глуме

Класа: проф. Велимир Бланић

Играју

Павле: ПАВЛЕ ПАВИЋ

Лиза: МИЛИЦА ВОКИЋ

Јегор: МЛАДЕН ЈУРИШИЋ*

Јелена: БОЖАНА КУКИЛО

Димитрије: МИРОСЛАВ СИНКИЋ**

Борис: ОГЊЕН ТОДОРОВИЋ **

Меланија: МИЛИЦА ДИМИТРИЈЕВИЋ

* Студент 2. године глуме у класи ванр. проф. Велимира Бланића

** Студенти мастер студија глуме под менторством ванр. проф. Велимира Бланића

Представља траје 1 сат и 30 минута

19.30 часова / Народно позориште Београд

Такмичарска селекција

Синиша Ковачевић

ГОДИНЕ ВРАНА

Народно позориште Београд

Редитељ: СИНИША КОВАЧЕВИЋ

Драматуршкиња: ДАНКА СЕКУЛОВИЋ

Сценографи: ГЕРОСЛАВ ЗАРИЋ, ВЛАДИСЛАВА КАНИНГТОН

Костимографкиња: МАРИНА МЕДЕНИЦА

Костимографкиња балетских костима: ПЕТРА ФОТЕЗ

Композитори: БОРИСЛАВ ДУГИЋ, ВЛАДИМИР ПЕТРИЧЕВИЋ

Кореографкиња: ИСИДОРА СТАНИШИЋ

Сценски говор: РАДОВАН КНЕЖЕВИЋ

Сценске борбе: СЛОБОДАН ПЕТКОВИЋ

Асистенткиње костимографа: МИЛЕНА КОСТИЋ, АНА ПЕТРОВИЋ

Играју

Јулија Кавран, девојачко Либуца, учитељица: КАЛИНА КОВАЧЕВИЋ

Алојз Кавран, Јулијин муж, правник: АЛЕКСАНДАР СРЕЋКОВИЋ

Живојин Рајић, санитарски мајор: ПЕТАР СТРУГАР

Катица Рајић, Живојинова мајка, свекрва, баба: ЉИЉАНА БЛАГОЈЕВИЋ

Љубинка Рајић, Живојинова жена: СОЊА КОЛАЧАРИЋ

Мијат Тамнавац, капетан: БОЈАН КРИВОКАПИЋ

Бата Душа, Живојинов посланик: МИОДРАГ КРИВОКАПИЋ

Војвода Петар Бојовић: ВЛАДАН ГАЈОВИЋ
 Генерал Седларевић: ЛЕПОМИР ИВКОВИЋ
 Еуген Долежал, поднаредник: ДРАГАН НИКОЛИЋ
 Хашим из Фоче, војник: МИЛОШ ЂОРЂЕВИЋ
 Леон Дробник, правник, официр: НЕМАЊА СТАМАТОВИЋ
 Желимир Петрас, официр: УРОШ УРОШЕВИЋ
 Карл Менинге, официр: ДУШАН МАТЕЈИЋ
 Милан Ракић, песник: ДРАГАН СЕКУЛИЋ
 Конобар Влада: ПРЕДРАГ МИЛЕТИЋ
 Моша Кумануди, рабин: БОШКО ПУЛЕТИЋ
 Краљ Петар: ТАНАСИЈЕ УЗУНОВИЋ / ДРАГОСЛАВ ИЛИЋ
 Арчибалд Рајс, форензичар: ДАРКО ТОМОВИЋ
 Меланија, Катицина сестра: БРАНКИЦА ЗОРИЋ ВАСОВИЋ
 Пекар: ХАЦИ ПЕТАР БОЖОВИЋ
 Богдан, 8 година, Живојинов и Љубинкин син: ВИКТОР МУСТАЈБАШИЋ
 Светозар, 6 година, други син: ГАВРИЛО ИВАНКОВИЋ
 Дуња, 5 година, ћерка: АНЂЕЛИЈА ФИЛИПОВИЋ

Играчи: АНЂЕЛКО ПАВЛОВИЋ, ЛЕНКА РАНКОВИЋ, НЕМАЊА ЛАТИНЧИЋ, ПРЕДРАГ ДЕДИЋ, СТЕФАН ФИЛИПОВИЋ, АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ и ученици балетске школе „Лујо Давичо“, одсека за савремену игру: МАША АНИЋ, ДУШАН БАЈЧЕТИЋ, КАТАРИНА АНИЋ, НЕА ЈАНКОВИЋ, ИВА ИЛИЕВСКА, СТАША ИВАНОВИЋ

Чланице Балета Народног позоришта: МАРИНА МИЛЕТИЋ, НАТАЛИЈА АКСЕНТИЈЕВИЋ, ИВАНА САВИЋ ЈАЋИЋ

Студенти глуме Факултета савремених уметности: ТЕОДОРА ГАЧИЋ, МАРИЈА МАРКОВИЋ, НИНА ЗЕЧЕВИЋ, АРОН БУГАРСКИ, МИЛАН КУЗМАНОВИЋ, ИЛИЈА БЛАГОЈЕВИЋ, УРОШ КОНЧАР, ЖЕЉКО КРСТИЋ, АЊА ДИНИЋ, САВА МИЛУТИНОВИЋ, НАТАША ЛАСИЦА, МАРИЈА БОГДАНОВИЋ, ЉУБИЦА ИКИЋ, НИКОЛА ДРАГАШЕВИЋ, МАРИЈА ПЕНИЋ, АНЂЕЛА ТРИШИЋ, СТЕФАН ФИШЕР, ЖЕЉАНА НЕДЕЉКОВИЋ, УНА КОЗИЋ

Фото: МИЛАН ЂАКОВ и АНДРА ЛЕКО

Представа траје 3 сата и 30 минута с паузом

Такмичарска селекција ГОДИНЕ ВРАНА

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА

ГОДИНЕ ВРАНА, текст и режија **Синиша Ковачевић**;
Народно позориште Београд

У основи драме Синише Ковачевића су историјски догађаји у Београду „две ледене ратне зиме“ Првог светског рата. Упркос томе, љубав, сентименталност и страственост су доминантне одлике драме *Године врана*. У сценској реализацији редитељ Ковачевић вешто користи простор на различитим плановима и перспективама, у дубину и у висину (ледена пуштопољина, сиви претећи оловни облаци). Стилизовани, кореографисани налети врана у комбинацији са предметима, музиком и тишинама, криковима и ритмовима превазилазе своју изворну метафоричност и доводе до најдубљих и најскривенијих емоција: туге, љутње, страха, тескобе, изазивајући снажно дејство код публике која жуди за непосредним сликама. Злокобне, претеће вране над Србијом, истовремено успело дејствују као везивно ткиво сценских слика.

Миливоје Млађеновић

ЕКС ЛИБРИС

ЖИВОЈИН: Ужелео сам вас се, Арчибалде. Нисам вас видео месецима. Завукли сте се у кућу и ни макац. Нигде вас нема. Да нисте овде сакрили неку удовичицу, а?

РАЈС: Ма маните ме Шифојин. На ивица сам от разум.

ЖИВОЈИН: У чему је проблем, господине Рајс?

(*Споља се зачује шупњава камиона. Чаше зашрају на столу.*)

РАЈС: Сфаки божји дан туда парадира са камиони. Шодер, цигла, цемент... Кроз моја афлија, господин Рајич. Кроз моја афлија. Сваки проклети дан. Зида вила на Дедиње. Па ко још зида усред зима, молим ја фас. Ко? И молим га и претио сам, не фреди. Кућа ми попуцала, погледајте, прст моше да се стафи у зид... Профитер зида палата а најбољи леже на Кајмакчалан и на Видо. Најбољи от вас.

ЖИВОЈИН (*Правда се.*): Треба времена да се држава доведе у ред... Знате како је.

РАЈС: Па тај вам лиферовао песак са брашно, сирофа кожа за опанци... Него, нисте ви хер Рајич дошли да питате мене за сдрафље... Нисте, нисте...

(*Живојин извади фотографију из унутрашњеј цепа.*)

ЖИВОЈИН: Донео сам вам ово, за вашу архиву.

(*Рајс узме фотографију, погледа је.*)

РАЈС: Знам овај фото. Село Попучка, срез Ваљево. Знам. Имам копија. Ужас. Мајн гот, како је мени офај човек поснат. Овај Сирано... овај са цвикер и дугачко нос. Боже, како ми је поснат.

(Синиша Ковачевић, *Године врана*)

ПИСАЦ И РЕДИТЕЉ

**Синиша
Ковачевић**
(1954, Сремска
Митровица)

Дипломирао је драматургију на Факултету драмских уметности у Београду. Пише и режира за позориште, филм, радио и телевизију. Написао је позоришне драме: *Последња рука пређајронџи*, *Ново је доба*, *Краљевић Марко*, *Свети Сава*, *Рави*, *Ђенерал Милан Недић*, *Јанез*, *Хошел Евроја*, *Бајка о чешљу и виолини*, *Слейчка академија*, *Вирус*, *Чардак ни на небу ни на земљи*, *Зечји насип*, *Српска драма*, *Велика драма*, *Најлон и свила*, *Чудесни*, и *Учишћељица*, која ће бити извођена под називом *Године врана*.

Аутор је двадесет радио драма изведених на југословенским, руским и немачким радио станицама. Телевизијске драме *Мала шала*, *Свечана обавеза* и *Вера Хофманова* уврштене су у *Антологију ТВ драме* и победнице су многих интернационалних фестивала. Аутор је телевизијских серија: *Највише на свету целом*, *Поретреш Илије Певца*, *Синовци* и *Горки плодови*, од којих је последње две и режирао. Написао је сценарија за игране филмове: *Држава мртвих*, *Најбољи*, *Пшнице које не пољеће*, *Боље од бекства*, *Синовци*, *Маша* (последња два је и режирао)... Филм *Синовци* је победник Међународног филмског фестивала „Златни витез“ у Москви, а *Маша* је проглашена за најбољи филм фестивала у Ченају, Индија. Серија *Горки плодови* од 32 једносатне епизоде, коју потписује као сценариста и редитељ, приказана је на националној телевизији и победник је Интернационалног телевизијског фестивала у Липецку, Русија. Добитник је значајних награда у земљи и иностранству.

Редовни је професор драматургије на Универзитету. Његова остварења преведена су на енглески, руски, јерменски, бугарски, немачки, грчки, македонски и пољски језик.

Живи и ствара у Београду и у селима Сурдук у Срему и Пристан у Боки Которској.

Фото: М. Ђаков и А. Лек

КРИТИКА

Доба када све маске падају

Радња представе *Године врана* дешава се крајем Првог светског рата, у времену друштвенополитичких, али и брачно-породичних ломова. Текст је фрагментарне форме, чини га шездесет сцена, краћих призора који се динамично смењују. Друштвенополитичка линија радње открива непрегледне жртве ратног доба, примораност на суочавање са болом губитка, али и на прихватање политичких промена, између осталих, оснивање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Носилац мелодрамског тока радње је Јулија, учитељица Немица, разапета између два мушкарца, мужа Алојза, који ју је издао у вртлозима рата, и Живојина, у коме је после нашла утеху, али и љубав. Драмски текст је епски амбициозан, донекле је успешан у сликању бурних историјских догађаја, труских времена која потврђују неуништиви нагон за преживљавањем, али и дубинску људску суровост. С друге стране, фали му више поентирања, идејног згушњавања, продорнијег сабирања људских искустава у времену великих изазова.

(...) Може се рећи да је редитељ представе *Године врана* Сениша Ковачевић успешнији од писца Сенише Ковачевића. Избор да се у драмско ткиво уведу стални, кореографско-музички сегменти, прави је погодак у погледу вредне естетизације игре. Чланови балета Народног позоришта и други играчи стварају специфичан хор или збор врана, плешу уз сугестивну музику која се понавља, кореографски упечатљиво пратећи драмску игру, и попуњавајући поетске и симболичке празнине у тексту драме. Поред колективне игре плесача, одређене тумурним осећањима мистичних наговештаја, повремено се издвајају појединачни играчи, као индивидуалне вроне. Оне имају и активне функције у грађењу живе сценографије, на пример, када својим телима представљају физички ослонац другим ликовима, столове итд. Укупно гледано, визуелни план представе заиста је интригантан и вредан. Сцена је сведено и стилизовано дизајнирана, преовлађујуће је пушта, а ту симболички изражајну празнину повремено насељавају призори некаквих офуцаних развалина, знакови беспућа. Ефектно се и често користе дим, вештачки снег, као и ротациона сцена, који имају такође важан поетски и симболички смисао, чији укупни доживљај битно појачава и звучна завеса, између осталог звуци кошмарног грактања итд.

Игра глумаца је стилски и квалитативно разнородна, креће се између једнодимензионалног, повишеног тона, и помало патетичне игре, до психолошки истанчанијег реализма, који је сценски и драмски много делотворнији.

(...) *Године врана* су успешна продукција коју ће публика сигурно радо ићи да гледа, због увек изазовних суочавања с нашом бурном историјом. А оно разоткрива суморну стварност људске природе, вечну истину у времену када све маске падају, времену бројних искушења које је, без сумње, и наше време.

Ана Тасић (*Полиџика*, 29. март 2022)

(...) По броју глумаца и других учесника на сцени, по трајању (три и по уместо четири сата), по драмском и мелодрамском заплету који се ослањају на историјске догађаје и појединачне судбине, *Године врана*, као и *Велика драма*, рачунају на монументалност, изазивање емоција страха, сажаљења и сличних афеката. Контекст и драмски замајац су слични, мисаони и идејни токови такође: преиспитивање и тематизовање наше даље прошлости у светлу турбулентних, трагичних историјских догађаја (овде Први светски рат, тамо Други) који се рефлектују кроз појединачне судбине, одређују их и чине, по превасходству и старописаним драмским правилима, несрећним, трагичним, катарзичним, особеним и, као таквим, драмском писму подобним.

(...) Текст има изразиту фрагментарну структуру, режија то прати и наглашава, јер редитељ прати и поштује писца. Овде се користи и филмски језик, баштине се, истина мало неспретно, и савремене позоришне праксе, јер реализам и натурализам не иду баш руку под руку са стилизацијом. Ово прво препознајемо у глумачкој игри, у раду редитеља са потенцијним глумачким ансамблом који, свако за себе, лавира између најмање два стила, између најмање три жанра. Ово друго потенцира, и у томе добрано успева, минималистичка, знаковита сценографија, отмена и за све ликове тачна костимографија и, пре свега, кореографске партитуре (нешто као антички хор и симболичко, злосутно јато врана) које дају значајан, можда и највећи, допринос редитељској поетици која се напиње да помири реализам и стилизацију.

(...) Индикативно је и то да је, упркос мелодрамском потенцијалу и интригантном љубавном троуглу, прича о незадовољним српским официрима, политици као српском усуду, историји која се понавља (што добијемо у рату, губимо у миру), херојима и мученицима који су преживели голготу Великог рата да би били понижени у миру и гинули у бесмисленим двобојима, надјачала причу о учитељици и забрањеној љубави Немице и Србина.

Слободан Савић (*РТС, Чишње позоришта*)

ДОБРО, ЛОШЕ И НЕШТО ИЗМЕЂУ

ДЕСТРУКТИВНА, ГРАБЉИВА ПРИРОДА

Хичкоков филм *Птице* може се посматрати из више аспеката, од филмског... до психоаналитичког, родног, антрополошког и еколошког. Најближи су ми антрополошки и друштвени, који се огледају у односу према странцу – серија немилих догађаја бива покренута кад *странац*, кад *други* дође у изоловано место.

Уколико упоредимо птице с почетка и оне с краја филма, јасно видимо распон приказа природе и њених појава. Филм можемо довести у везу са *Антихристом* Ларса фон Трира. Јасно се уочава разлика између танког леда цивилизације испод кога је безграничан океан потпуно окрутне природе у чијем окриљу за човека једва да има места... / Ана Арп, www.anaarpart.com

...Елементарне силе ужаса нису више скривене негде изнутра, већ су и те како очигледне, у пуном су фронталном напад... Регрес на природно, на еколошку базичност, значи и губљење основних, дистинктивних људских обележја: агресија птица је метонимијска конкретизација непријатељског карактера *природних* импулса... Режисер показује како се лако хорор може појавити кад год ствари узимамо здраво за готово. / www.vijesti.me

Приредила Александра КОЛАРИЋ

ИНТЕРВЈУ

Јована Томић
редитељка представе
„Блудни дани куратога
Џонија“

ОТКРИВАЊЕ СЕБЕ МИМО МИТОМАНСКОГ ПОРОДИЧНОГ НАСЛЕЂА

Редитељка Јована Томић за Билтен говори о представи *Блудни дани куратога Џонија*, о начину на који ради, суптилности којој се треба вратити у позоришту (и животу), о генерацијама које стасавају без циља, о Нетфликсу и дрскости Џонија која је охрабрујућа.

У редитељској речи кажете да Џони има безобразлук, парафразирам, који вашим генерацијама фали. Зашто мислите да вам недостаје безобразлук?

● У садашњем тренутку веома се лако склизне у политичку коректност, с једне стране, поготово у нашим круговима, у животу и у позоришту, с друге стране, под тим флоскулама и често коришћеним фразама губи се истина. Из тог разлога узбудљив ми је Филипсов роман, као извор хумора, али и истина. Једна од најузбудљивије три ствари у роману је – дрскост.

Током Фестивала коментарисали смо ствар да ли етика у уметности треба да је изнад естетике, условљава ли нас време или је тај ствар у суштини назадан? Поменули сте политичку коректност, што је сигурно најоран шерен.

● То је питање садашњег тренутка, верујем да смо у врсти пресека. Ми јесмо у десничарском, конзервативном контексту и логично је што бирамо сва расположива средства за борбу против тога. Друга замка, уочљивија на Западу јесте политичка коректност, а то је сада мера ствари. Моје осећање актуелног политичког, историјског, социо-економског и сваког

другог тренутка – то је преломни моменат у којем се ствари миц-по-миц мењају у корист нас који сматрамо да тежимо демократији у правом смислу речи, оном који је заборављен. Сада смо у епицентру борбе, зато је све тако пипаво. Бирати средства за постизање тих циљева, а с друге стране погледати поп културу данас и схватити да најатрактивније серије у првом плану имају антихероје. Чини се да је то тачна рефлексивна времена, турбулентно је и губе се идеали, архетипски обрасци јунака са племенитим циљевима... То је осећање наше генерације и разлог зашто је роман *Блудни дани куратога Џонија* требао да се постави. Илузије се разбијају, кроз антијунаке видимо свет. Мислим да не постоје илузије којима су биле повећане претходне генерације.

Зашто?

● Разликујемо се од генерације наших родитеља, па и неколико генерација уназад, јер немамо циљ коме тежимо. Наши родитељи и родитељи наших родитеља увек су имали непријатеља, системског или политичког, против кога се боре. Знали су шта им је циљ, ко им је пријатељ, ко непријатељ, шта желе да постигну. Ако су учесници „револуција“, знали су екзактан циљ, ми га немамо, стварно. Видимо да капитализам не функционише, у тоталној смо кризи. Можемо говорити и о екологији... али не знамо шта је решење.

Хоће ли се током њих и процеса открићу циљ?

● Стварно не знам, ово о чему говорим стање је ствари, колективно осећање. Водимо разговоре с родитељима, то су тренуци када вам кажу: Ми смо војевали наше битке, ред је на вас. Моја генерација осећа да нема разлога да се изађе на улице, јер не знамо за кога се боримо, ко је тај ко нас представља. Самим тим циљ се губи и не постоји примарни драјв за променом, на хоризонту се не види за шта се борити.

Шта интимно представља себи за циљ, као генерација, управо из контекста који Џони као јунак представља?

● Најдирљивије у роману *Блудни дани куратога Џонија* и на шта смо се фокусирали у адаптацији, јесте да се Џони суочава са одрастањем које подразумева разарање ега и разбијање митова, у овом случају породичних, пре свега мита о оцу опет као представника мачичког принципа. Џонију се руши илузија о оцу, он упознаје нови свет, ново време и мора да открије себе мимо митоманског породичног наслеђа.

Роберт Ожвар, који игра Џонија, каже да му је рад с вама био изузетно значајан и да би на академијама требало учићи љумце по принцип на који ви радите са њима. Како бисте објаснили свој рад са љумцима?

● (смех) У начелу полазим од личних афинитета, а моје осећање позоришта је снажно, може звучати прозаично, али веома ме узнемирава кад се у позоришту виче. Кад се под тим подразумевају велика емоција, дубина, слојевитост... мислим да је то лаж. Позориште се као медиј кроз време променило, некад је требало толико викати због инфраструктуре... И онда сам, променом средстава која су суптилнија, заправо тежим путем покушала да постигнем већу искреност, јер се шири спектар изражајних средстава. Волим наравно експресивне представе у смислу стила, али

ако причамо неке интимне приче о појединцу које се тичу емоција, суптилност је кључ. Тад се умножавају и раслојавају значења... и то ме води у процесу.

Шта бисте назвали од узора?

● Занимљиво питање, поготово што смо генерација толико изложена разним садржајима и не могу да издвојим један као кључни. Као инспирацију за *Џонија* гледала сам силне тинејџерске серије на Нетфликсу, не бих ли с различитих страна опипала ко је данашњи антихерој, али опет из попкултурног кључа. Нетфликс је супер платформа, немам проблем с тим, позориште треба да иде у корак с временом. Мислим да је снобизам када се гадимо појединих широко доступних садржаја, они могу бити инспиративни ако се користе у правом кључу.

Серије су исто одраз времена.

● Јесте. Ако хоћемо нашу генерацију да доведемо у позориште, зашто бисмо се гадиле апдејт садржаја.

Разговарала Наташа ГВОЗДЕНОВИЋ

Филип Грујић

аутор романа „Блудни дани куратог Џонија“

МОРА СЕ БИТИ БОЉИ ОД КЛАСИКА

Политичка коректност у уметности је неприхватљива, у јавној сфери понекад нужна, колико год ме то болело да признам. Она је ту да се нешто изгуби и нешто постигне, и кад се до тога дође, више неће бити потребна коректност – опет ће моћи да се збијају шале са свима. Искрено, желим да све постане предмет преиспитивања, шале и подбадања – то ће значити да смо, као друштво, у нечему успели, између осталог каже Филип Грујић, писац романа *Блудни дани куратог Џонија*, по којем је рађена истоимена представа Новосадског позоришта/Újvidéki Színház, који сматра и да се тајна људских односа и уметности којом се бави, крије у слушању...

Инспирисано духовитим насловима неких твојих драма, уместо питања – где си, како си, куд зујиш, шта си радио у последње време, ево питања из парафразе једне старогрчке песме: Где си да си, мој толубе, ојет долазиш (на Позорје). Чини се да си се намерио на Стеријину: Шта теби дође тај Стерија, а шта ти дођеш њему?

Фото: Б. Лучић

● Намерио се ја или не, чини се да ове године нисам у конкуренцији за награду, узевши у обзир да је текст по мом роману. Сумњам да за роман могу да добијем Стеријину, али ако се понуде, ко сам ја да одбијем! Мени Стерија, конкретно, дође испит који сам полагао из историје јужнословенског позоришта. Не знам да ли за себе могу рећи да сам велики фан његовог писања, али он је класик, самим тим у њих ретко ко жели да упира прстом. Али класици су ту да бисмо у њих упирали прстом, да бисмо видели где су грешили, у чему су били у праву и шта можемо да урадимо боље од њих. А сигуран сам, међу свима нама овде, и ове године и неке претходне, има неко ко је бољи од Стерије. Није он тако недодирљив, само треба да постоји довољно јака жеља да будеш бољи од класика. А да, шта ја дођем Стерији – ништа. Стеријино позорје дођем учесник. Додуше, мени Стеријино дође ипак мало више – прва награда, као и први ужи избор за неку драму, био је управо за драму на конкурс Стеријиног позорја. Тад сам први пут добио захтев за праћење на Инстаграму од неког кога не знам. Зар то није лепо?

Видели смо како Џони стоји са блискошћу, а како стојиш ти – са блискошћу и интимношћу, да ли су две и њо њангемјске године у том смислу нешто промениле код тебе и људи које знаш, а било би вредно размишљања?

● Почео сам лако да се отварам, а тешко да одржавам односе. Не знам да ли је то вредно размишљања, али свакако јесте нешто што ме нервира.

Одраста ли се пишући или је то само још једна згодна замка да се о њој љеже миш? Јеси ли, блудничећи са Џонијем, открио нешто важно о себи? Неке своје странице, домјет, особине за које ниси знао?

● Пишући *Џонија* открио сам, изнова и изнова, љубав према писању. Постојао је један буцкасти бескућник на углу Нушићеве и Косовске у Београду, који је непрестано радио две ствари: жонглирао и читао стрипове. Лука ме је питао, док смо пролазили поред њега, кад бих морао да бирам две ствари да радим читавог живота, које би то биле. Нисам знао одговор у том тренутку, а није ни он. Све смо пребројали, али никако нисмо успели да пронађемо идеалан спој; увек би се нешто чинило превише. Од тада је прошло годину дана, а мислим да сам коначно пронашао одговор; заљубљивање, као стално узбуђење и писање, као покушај чувања живота – иако сам, тренутно, лош у обе дисциплине.

Али Џони и писање; открио сам колико је тешко бити искрен и Џони ми је био важан, не зато што сам био искрен до краја већ сам схватио да желим сасвим сигурно да се бавим писањем. Сад се трудим да будем искрен, али и то има своје лимите, а ја не умем предуго да се љутим на себе.

Је ли миш и империјално „убијање оца“ зарад одрасћања? Како је прошао њој у њом „убиство“?

• „Убијање оца“ или патрицид, у књижевности постоји већ дуго као мотив и само је почетни стадијум одрастања. Прихватање оца ипак је други корак – и много важнији.

Живиш ли више у реалној стварности или некој паралелној? Чиниш ли својом вољом или мимо ње? Која је сјај за човека?

• Више не знам која је која, ствари делим према додиру – тако да за мене постоје два света: онај опипљиви и онај неопипљиви. Оба су реална, само један више волим. Спас је вероватно у додиру, али оном, обострано прихваћеном.

Колико је политичка коректност суштински добра за одрасћање једног друштва, на пример наше?

• Политичка коректност у уметности је неприхватљива, у јавној сфери понекад нужна, колико год ме то болело да признам. Она је ту да се нешто изгура и нешто постигне, и кад се до тога дође, више неће бити потребна коректност – опет ће моћи да се збијају шале са свиме. Искрено, желим да све постане предмет преиспитивања, шале и подбадања – то ће значити да смо, као друштво, у нечему успели.

Да ли мораш бити политички коректан/прихваћљив да би те признали у њом еснафу, рецимо? Која се правила понашања и цуре морају поштовавати? Колико си у свом послу морао бити коректан да би те уопште позвали да радиш негде?

• На ово могу да дам само некоректан одговор – постоје кругови и постоје табори у којима мораш да будеш по мери, тешко они примају друге у своје ушукано место – било то политичке функције, или идеолошки ставови које групе деле. Ти кругови, групе, стварају се по принципу потврде сопствених убеђења и ставова, а ретко кад преиспитивају истих. Кад бих имао своју групу истомишљеника, вероватно бих исто желео – групу у којој се осећам пријатно. Иако, морам да признам, и на концерте волим да идем сам. Видим шта може да се догоди, у ком правцу вече може крене. Било би ми досадно да са истим људима увек идем на концерте, а досадно и проблематично да увек с истим људима стварам (при томе, не мислим на ауторске тимове који се из представе у представу граде и остварују све боље резултате). Али, као што кажем, сваком своје.

Имаш емисију на Радио Београду. Шта она теби лично, креативно, занатски, људски значи? Чему ти служи?

• „Чудна шума“, емисија коју водим, увек укључује два саговорника из две уметничке сфере о теми коју одаберем за ту суботу. То значи две ствари – прво, али не и најважније, откако водим емисију, прошло је скоро осамдесет људи из најразличитијих сфера. То је осамдесетак прича, осамдесетак ставова и промишљања из уста неких паметних људи које сам или познавао или желео да упознам. Друго, можда

и важније: учим да слушам, да обраћам пажњу на детаље. У слушању је, веровали или не, тајна и људских односа и уметности којом се бавимо.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

Милица Краљ
редитељка представе
„Ролеркостер“

ВРЕМЕ КОЈЕ ЖИВИМО ЈЕ ЗАНИМЉИВИЈЕ ОД ПРЕДСТАВА КОЈЕ ГЛЕДАМО

Када гледате људе који су узор данашњој деци, прво помислите да их треба ухапсити, процесуирати или лустрирати. Што више гледамо те моралне наказе, то смо мање способни да развијамо свест о потреби промишљања о ономе што видимо властитим очима. Наводе нас да више не верујемо својим очима, него неком ко говори супротно. И то се плански ради, а може се разбити једино кроз културне садржаје. Зато је култура важна, између осталог каже Милица Краљ, редитељка представе *Ролеркостер*, и додаје: Ствари ће се мењати тек када почнемо суштински да размишљамо о својим изборима. А све док није важна суштина, бираћемо форе, фразе, позере, диктаторе.

Многа је људи, на разне начине, изубљено у транзицији у којој је заглављена и мајка главне јунакиње. Свако покушава некако да се снађе, али њихови су све ужи. Ко би могао да понуди неки штић, уз чију помоћ бисмо изашли из мрака којим бауљамо?

• Не постоји штап у неком другом. Штап је у свакоме од нас. Једини излаз да схватимо како ми треба да променимо свет – као појединац морам да мењам свет, иако је већина тог света против мене, или иде у другом смеру. Свако мора у своје име да се мења и труди да буде бољи. Очекивања од других људи довела су нас у врло лошу позицију.

На који начин налазиш зрачке светлости и наде у ојшћој какофонији глумости око нас?

• Постоји нешто што се и у овој представи каже – уточните је у љубави. Можда звучи као фраза, али то јесте суштина. Људи су све мање у стању да доживе љубав, јер од другог очекују нешто што сами нису у стању да пруже. У животу све је једноставно, али ми компликујемо. Чим свет гледамо једноставније, много смо срећнији и мирнији, без обзира на недаће.

У „Ролеркостџеру“ говорите и о политичкој коректности која је постала ојсесија наше друштва. Тек задовољавање форме која, чини се, још више продубљује некоректности међу људима. Прихватимо да нешто морамо, али нисмо довољно одрасли и сазрели да то – поштовање другој човека – суштински и усвојимо. Зашто се и даље инсистира на политичкој коректности?

• Зато што смо ми друштво – не само наше друштво, него глобално, које пати од форме. Најважније је да у неком тренутку, са својим партнером изађете напоље насмејани, то је важније него јесте ли суштински насмејани кад сте насамом. И то ће нас појести, а то је глобални тренд под који људи потпадају.

Прошлени шансе као заједнички именулац свих наших изборних избора и промашаја, једна су од тема „Ролеркостџера“, од парламентарних и пословних, преко љубавних до политичких и друштвених. Кад ће људи у Србији научити да боље погледају карте пред собом и почети да бирају у корист власниште среће, а не несреће?

• Оног тренутка кад почну да сагледавају себе и свет око себе, на пример питају шта им уистину доноси власт коју бирају, ствари ће почети да се мењају. А све док није важна суштина, бираћемо форе, фразе, позере, диктаторе...

Мислите да би сада прошлени пресрала да буде у моди, како је данас?

• Не доживљавам себе као старицу, али већ дуго говорим „у моје време“, иако осећам да то прерано чиним... А сада, на пример кад размишљате о времену пре пет година, чини се да је оно, у односу на ово, било идила – по стварима које се сада дешавају. И то је страшно.

Како би се дало навежбајти то живљење у садашности? Стијално смо расцејени између жала за прошлени, наводно бољој, и „боље будућности“. И прво и друго су лаж. Прошлени нисмо прецизно разумели, а „боља будућности“ је старијој... Млади, који углавном живе по друштвеним мрежама, где да науче колико је важно живети у садашности?

• За то је важна култура, плански развој културе. Причам са студентима о томе... Када смо били мали и млади, такмичили смо се у разним областима. Имали смо музичку омладину, имали смо тикете, добијали смо печате ако смо бивали на концертима, онда се такмичили ко има више печата, ко је слушао више концерата... Ишли смо по позориштима, дружили се истински, гледали у очи, свађали и истински волели. Знало се ко је добар у математици, ко од кога преписује, није било лажи и преваре у моје време – иако звучи да је било давно. Неко лош у математици, није могао добити диплому из математике, а кад се то пореметило крајем деведесетих, све је кренуло низ воду. Сада и даље знате ко је најбољи у нечему, а промовишу се неке потпуно контравредности, у новије време све одлази у потпуни апсурд. То је феномен о којем би се могло надугачко причати.

Поменули сте студените... Има ли бунта у њима, или им је важан само хедонизам, без ренесансе: поити добру кафу, појести добар бранч?

• Питала сам једног студента шта је проблем његове гене-

рације, и он ми каже: „Ми смо обесхрабрани“. Та реч остала ми је забележена као нешто страшно. Обесхрабрани су због онога што сам малочас поменула, због погрешних и изопачених вредности које се промовишу. Када гледате људе који су узор данашњој деци, који преко ноћи постану звезде, прво помислите да их треба ухапсити, процесурати или лустрирати. Моралне наказе постају звезде, млади људи то виде и обесхрабре се.

А како вас није обесхрабрило време у којем сте стасавали, време деведесетих: рати, инфлација, политичко и друштвено посрнуће, бомбардовање... Много ситуација које су нас могле обесхрабити...

• Тада смо видели наду, а искрено, сада је не видим. Ипак не дозвољавам себи да будем обесхрабрена, било би ми много лакше да дозволим, кукам како је све грозно. Од тога нема ништа осим секирације, лошег живота и негативне енергије. Желим да се борим, макар и узалудно, јер храброст је живети.

На каквом је пош српско позориште? Чини се да прилично кризира...

• Искрено, волела бих да је позориште разноврсније. Већ дуго се нешто потура као мејнстрим, а све остало дефинише као лоше позориште, што не би смело. Позориште постоји у разним формама: као класично, модерно, перформанс, и овакво и онакво, само не сме бити униформно. И не би смела да се намеће једна те иста форма као једино добро и важно. Презасићена сам. За неке представе помислим, ОК, ово је виђено сто пута, доста дуго траје и постоји засићење. Време је много занимљивије од представа које гледамо. По неким позориштима, чини се, као да је директива да се раде мегаломанске представе које се, у суштини, не баве светом који данас живимо. И то ми је невероватно, зато што данас, дословно, куд год да се окренете, можете видети позориште.

Када помињете реч директива, понекад човек стварно има ушисак да се поити шире по некој директиви. Рецимо од поита да је сав поитор око СНП-а прошле године био раскопан, иако се зна да у то време поити најважнији поиторишни доађај у земљи. Ове године су радови измењени неколико поитина мејара даље, на Триу слободе, али испред СНП-а не ради пола сијалица, клуб „Трема“, као место где поити Позорја моју да се друже и разговарају, затворена је уочи фестивала збој неиздајој фискалној рачуна – као да их нису моли казнији кад се Фестивал оконча... Да не помињемо како се култура на свим нивоима преводи у естраду и забаву или своди на минималне оквире. Је ли парламентарно рећи да се то ради намерно?

• Могуће да није, јер се све ради да постанемо глупи и тупи, што мање размишљамо својом главом, а више гледамо морално упитне особе на ТВ. Што више моралних наказа и мање смо способни да развијамо свест да треба промишљати о ономе што видимо властитим очима. Наводе нас да више не верујемо својим очима, него неком ко говори супротно. Плански се ради, а може се разбијти једино кроз културне садржаје. Зато је култура важна.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

**Катарина
Марковић**
Ана у „Ролеркостеру“

ФАЛИ НАМ СИСТЕМ КОЈИ НАС ШТИТИ

Глумица Катарина Марковић за Билтен говори о тескобном времену којем припадамо и потреби савременог човека да пронађе упориште, о роботизованој будућности која је већ ту, о емпатији којој се треба вратити и улози позоришта да нас научи времену и слушању.

„Ролеркостер“ говори о садашњем тренућку, конфузном, тескобном, ми стојимо на ветрометини заштитени неважним информацијама, не знамо ко смо ни куда идемо. Текст говори о компромисима на које смо приморани и спреми да их учинимо јер се чини да другачије не може.

• Садашњост је ту, већ живимо с роботима, постоји робот Софи који поседује пасош и идентитет. Прича овог комада већ се догађа. Свет се мења и све се врти у круг. Припадамо аутистичном времену, снажно везаном за технологију, дошла је хај-тек револуција која не кореспондира најбоље са живим човеком. И млађа генерација којој припада моја јунакиња Ана исто осећа бол и притисак роботизованог, бруталног света у којем смо се нашли. За будућност свог детета Ана једини излаз види у прихватању компромиса. Били смо „посвађани“ са религијом пола века, нове генерације које често нису живеле са вером, не могу вери лако да се врате. Били смо бахати према прошлости, не само Срби него свет, и одмазда се мора десити. Разумем да је неко ко је био комуниста, па прихватио религију, може имати проблем с том транзицијом. Ако прихватате да вера у нешто није упориште,

онда разумете Ану која пристаје да се изјасни као католикиња да би дете уписала у ексклузивни вртић у Лондону....

Насупрот томе, врло млади људи исказују потребу за екстремном религиозношћу, француска сисајелица Виржини Дејенић уочава да је узрок шевојава што што је младима потребна структура.

• Тако је, фали систем који штити и пружа нам ослонац да безбрижно живимо себе, да не одустајемо од себе. Говорим о томе из позиције неког ко је васпитан у православној вери, Српкиња сам православне вере, моја породица у том смислу није имала дисконтинуитет, крштена сам са два месеца... и нисам сигурна да бих лако могла да се изјасним другачије, то је део мога идентитета... Платон је рекао да

Фото: Б. Лучић

бог мора да постоји макар као постулат. Посебно данас, кад су машине све преузеле, верујем да се морамо ухватити за нешто као упориште.

Ана из Београда оглази удајом у Лондон, али ни један ни други систем, онај у ком је била и онај који оглази, није добар, на свој начин сваки је окружан за њу. Како пројектујете будућност, назирате ли промену?

• Живимо у ери страха, и то свако од нас зна. Сад смо у позицији да појединац има утицај ако успе да себе и свет око себе поведе корак напред и малим корацима мења свет. Од појединачног ка општем треба ићи, мењати себе па свет. Кад одете у Египат, питате се јесу ли то људи који су једном саградили пирамиде. Цивилизација има своје регресивне и прогресивне циклусе, чини се да смо у регресији. Потребно је ствари довести до краја да би се десио нови почетак.

Управо сам разговарала са редитељком Јованом Томић, која каже да се генерација којој припадамо идентификује са антихеројима.

• Јесте, зато што су хероји изгубили. Идеали су умрли, деведесетих се не сећам, али двехиљадитих да, неких заблуда, измишљених хероја који су изневерили... Живимо у свету без добре комуникације и емпатије. Уколико нестану разговори и сусрети, стварно зидамо кулу од карата која не може опстати. Можеш да роботизујеш човека, наведеш га да је само важно материјално, али без сусрета са другима све се обесмишљава. Улога позоришта је ту важна и кад ме питају да ли бих била активиста, кажем да већ јесам – сваки радник у култури кроз своју уметност јесте активиста, кроз улоге које ствараш, приче које причаш... И ту се глумац све време излаже.

Разговарала Наташа ГВОЗДЕНОВИЋ

ЈУЧЕ НА ПОЗОРЈУ

Дани књиге (III)

ПОРТРЕТИ ГЛУМАЦА И „СЦЕНА“

Изузетна монографија и изузетан часопис били су тема трећег сусрета Дана књиге на Позорју. Реч је о монографском издању Центра за културу Пожаревац *Сазвежђе Миливоја Живановића. Портрети победника Глумачких свечаности (1995–2019)*, коју је приредио др Миливоје Млађеновић и о два овогодишња броја часописа *Сцена*.

Пожаревац, град из ког су потекли великани позоришне уметности Жанка Стокић, Живка Матић и Миливоје Живановић, већ четврт века организује јединствени фестивал који негује глумачке домете и прославља уметност глуме. По речима приређивача ове монографије др Миливоја Млађеновића, намера је да се њоме „ухвати танана а снажна мисао о глуми, потекла од самих аутора и 'власника' велике глуме какви јесу свакако сви они који су се за ових двадесет пет година прикључили сазвежђу Миливоја Живановића“...

Фото: М. Блашковић

Представивши госте из Пожареваца, директорку Центра за културу Галину Павленку Перић и уредника монографије Бојана Гачевића, модератор Александар Милосављевић подсетио је да је Миливоје Живановић, између осталог, био и први добитник медаље Станиславског, што је у европским релацијама позоришни Оскар.

„Пред нама је не само садржајно изузетна већ и изгледом запажена монографија, у којој је њен приређивач Миливоје Млађеновић сабрао важне и вредне податке из сазвежђа Миливоја Живановића, човека који је Пожаревац учинио центром позоришног света. Пожаревачки фестивал негује глумачке домете и позоришни живот поштујући величину барда Живановића. Велики глумац ову дивну књигу заслужује“, рекла је директорица Центра за културу Пожаревац **Галина Павленка Перић**.

Назвавши монографију капиталним делом, директор Стеријиног позорја **др Мирослав Мики Радоњић** подсетио је да је пожаревачки фестивал један од најдражих глумачких фестивала и заслужује епитет једног од најзначајнијих наших театарских фестивала.

„Структура ове књиге је веома занимљива – доноси портрете победника, говори о добитницима признања по оцени жирија, о програмима глумачких свечаности, о самом фестивалу, оснивачима, селекторима, директорима... Када је листате, листате историју наших позоришта. Уверен сам да ће постати незаобилазна литература свакоме ко мисли да се бави и историјом театра и каријерама наших великих глумаца. Читајући имена награђених горостаса српске глуме, изговарате их са поштовањем. У књизи су, између осталих, портрети Љубе Тадића, Петра Банићевића, Воје Брајовића, Михајла Јанкетића, Ђурђије Цвијетић, Радмиле Живковић, Ружице Сокић, Бориса Исаковић, Гордане Ђурђевић Димић, Јелисавете Саблић... Сви они заслужују да се нађу међу корицама ове прелепе књиге која не допушта да велике људе прекрије магла заборава.“

Уредник **Бојан Гачевић** говорио је о мукама али и великом задовољству током рада на монографији и апострофирао селекторе пожаревачког фестивала – Јована Ђурилова, Мухарема Првића, Ђурђију Цвијетић, Небојшу Брадића, др Миливоја Млађеновића (који је и осмислио причу) – захваљујући којима, између осталог, фестивал и опстаје четврт века.

„Играјући улогу Јелене Сергејевне показала је не само огроман дар, осећање мере, већ и озбиљан и предан рад. Њен избор глумачких средстава је нетипичан, ризичан и фасцинирајуће ефикасан. Играла је представу од почетка до краја пуном снагом и са нечим што је више од концентрације... Њена једноставност, одмереност и сведеност су примарни. Њена глумачка машовитост је већа од оног што бира да покаже и добија снагу од суспрегнутости осећања налик на Вермерова платна“. Ово образложење Жирија пожаревачког фестивала, јединог фестивала чија награда носи име једног глумца, а у поводу награде глумици Гордани Ђурђевић Димић у представи *Драга Јелена Сергејевна*, прочитао је **Миливоје Млађеновић** да би, како је рекао, „показао однос жирија према глумцу и његовом стваралаштву, колико је озбиљан и предан рад жирија према пролазном, неухватљивом послу глумачком“.

„Инсистирали смо да се одељак – Беседе о глумцима – унесе у књигу, јако је важно да то остане забележено, јер ретко се говори о глумцима... издвојио бих текст Небојше Брадића о глумачком таленту, где он, између осталог каже: Свеједно какви су физички атрибути глумца и без обзира какве он вештине има, постоји ствар која се зове талент, која није мистериозна и немогућа за дефиницију, већ мерљива и вредносно распоређена код неких глумаца у већој мери, у односу на оне друге. Порекло талента је вероватно за дискусију...“, цитирао је Млађеновић и рекао да се нада да ће „ова књига бити знак и путоказ за будућа поколења о томе шта је глумачки живот у Србији, а у ореолу Миливоја Живановића“.

Часопис Сцена, најугледнији позоришни часопис у региону излази од 1965. и до сада га је уређивало 11 уредништава.

„Кад се погледа списак уредништава *Сцене*, јасно је да је идеја од почетка била да уредници буду најеминентнија

Фото: М. Блашковић

имена тадашње југословенске државе и њеног позоришног, казалишног и гледалишког простора, имена која су нешто значила у земљи која је тада постојала, људи који су имали шта да кажу, те да *Сцена* буде садржајно интригантна за сваког ко се бави историјом позоришта, као и оним што је актуелни позоришни моменат. Поред значајних уредника и сарадника, посебно бих поменуо Весну Гргинчевић, доброг духа *Сцене*, као и сјајног Вељка Дамјановића, коме је поверен дизајн и прелом", рекао је **Александар Милосављевић** представљајући први и други овогодишњи број часописа, изневши да је њему „запала част да буде у два од 11 уредништава *Сцене*. Садашње уредништво чине Милош Латинковић (главни и одговорни уредник), Марина Миливојевић Мађарев, Исидора Поповић, Александар Милосављевић, Жељко Јовановић, Весна Гргинчевић (секретарица редакције) и Вељко Дамјановић (дизајн и прелом).

Милосављевић је говорио о сталним рубрикама и занимљивим темама којима обилују нови бројеви. „Инострана и савремена домаћа драма су значајни одељци *Сцене* и посебно је важно што Стеријино позорје брине о савременом домаћем драмском тексту. Виталитет позоришне средине зависи од тога какве драмске текстове продукује та средина. Надам се да ћемо ускоро успети да објављујемо и по два драмска текста", рекао је Милосављевић.

За крај овогодишњих Дана књиге, Милосављевић је најавио важну вест о новом тематском блоку *Сцене*: „Како смо сведоци да, нажалост, до нас уопште не допиру многе информације које се тичу сценске уметности Региона, Европе, света... сматрам да би било добро да у наредним бројевима доносимо важне вести и текстове из Региона, што и чинимо, али и из Европе и света. До читања нових позоришних вести, у нади да ће многе од њих допирати редовно и до наших простора, довиђења.“

Бранислава ОПРАНОВИЋ

ПОЗОРЈЕ МЛАДИХ

Људмила Разумовска

ДРАГА НАША ЈЕЛЕНА

Академија уметности Бања Лука

(Република Српска, Босна и Херцеговина)

3. година глуме

Класа: Велимир Бланић, ванр. проф.

Редитељ: Велимир Бланић

Адаптација: Александар Васиљевић

ИЗ СОВЈЕТСКЕ У СРПСКУ РЕАЛНОСТ

Када је латвијска драмска списатељица Људмила Разумовска написала комад *Драга Јелена Сергејевна* крајем седамдесетих година прошлог века, не само да је изазвала прави скандал већ су тадашње совјетске власти забраниле извођење драме. Власти су сматрале да Разумовска описује совјетску омладину у погрешном и неморалном светлу – група матураната долази у стан своје професорке, наводно да би јој честитали рођендан, а у ствари да би од ње измамили кључ сефа у коме се налазе решења задатака завршног испита. Како би дошли до свог циља, ученици јој прво дају поклоне уз благе речи, потом покушају да пробуде сажаљење код професорке, а када ни то не успе, служе се уценама и насиљем. Насупрот забрани, комад *Драга Јелена Сергејевна* постао је светски познат годинама касније и средство којим се у позоришту пропитује насилничко понашање код младих. Најскорија поставка ове драме у региону гостовала је на овогодишњем Позорју младих – у питању је представа 3. године глуме Академије уметности Бања Лука, представа у режији Белимира Бланића, ванредног професора на Академији, и у адаптацији Александра Васиљевића. Инсценација носи нешто другачији назив – *Драга наша Јелена* – зато што аутори представе радњу драме измештају из совјетског контекста (те презиме Сергејевна у наслову није потребно) и транспонују је у Београд 1990-их. Мотив насиља из београдског живота средином 1990-их увешће нас у причу представе – професорка Јелена слуша у свом стану радио на ком се саопштава да су се присталице и противници Слободана Милошевића потукли на улицама. Када се касније у представи помињу конкретне локације у Београду, у питању су адекватни пандани совјетским локацијама из драме.

Фото: М. Блашковић

Фото: М. Блашковић

Добар избор текста, прецизан и одмерен концепт актуелизације радње, као и мали број ликова, омогућили су да ова представа буде корисна вежба студентима глуме. **Божана Кукило** игра професорку Јелену уверљиво, насупрот томе што је од њеног лика раздваја солидан број година. Она професорку оживљава као кротку и старомодну жену с јасним системом вредности старије просветне раднице. Контраст њој су њени ученици који се служе разним средствима манипулације како би од професорке добили оно што желе. **Милица Вокић** игра Катарину, самоувереног вођу групе из добростојеће породице. **Уна Костић** је у улози неснађене и нервозне ученице која очајнички жели на намести резултате завршног испита, али је и под великим стресом због чињенице да уцењују професорку. **Милица Димитријевић** и **Павле Павић** играју млади пар који мора паралелно да контролише своје размирице и да учествује у „специјалној операцији“ изнуђивања кључа сефа од професорке.

Може се са сигурношћу рећи да је представа *Драга наша Јелена* једна од оних студентских представа која није само глумачка вежба, већ и целина за себе која кроз промишљен приступ тексту и уверљиву глуму преиспитује важне проблеме наше стварности.

Борисав МАТИЋ

Ђакомо Пучини СЕСТРА АНЂЕЛИКА

Оперски студио Факултета музичке уметности Београд

Диригент: Драгана Радаковић
Редитељ: Владан Ђурковић
Клавирски сарадник: Никола Лекић

ОПЕРА НА ПОЗОРЈУ МЛАДИХ

Када је Ђакомо Пучини запао у кризу након писања својих, данас чувених, опера *Боеми*, *Тоска* и *Мадам Батјерфлај*, написао је *Тријих* (1918) сачињен од три једночинке. Свака од њих говори о смрти: брутална и ужасавајућа прича (*Плашић*), сентиментална трагедија (*Сестра Анђелика*) и комедија (*Ђовани Скики*). Садржај за последња два наведена дела предложио му је Ђоакино Форцано. Пучини се, како наводи аутор Слободан Турлаков у свом тексту објављеном у *Борби* 2003, одмах заинтересовао за „Сестру Анђелику“, причу о часној сестри смештеној у женским самостан. Разлог за то био је јер је он сам имао сестру у манастиру, коју је че-

Фото: М. Блашковић

сто посећивао те су му амбијент и атмосфера били познати. Пучинијева идеја била је да се *Тријих* изводи као једна целина, међутим, и сам аутор је убрзо увидео да је дело дугачко и заморно и дозволио да се дели. „Уморио сам се и ја, који сам аутор“, наводе се Пучинијеве речи у поменутом тексту. *Сестра Анђелика*, омиљен ауторов део, остала је као најчешће извођена на оперским фестивалима.

На Позорју младих оперу *Сестра Анђелика* у режији Владана Ђурковића извео је Оперски студио Факултета музичке уметности Београд уз клавирску пратњу Николе Лекића, а дириговала је Драгана Радаковић.

Радња се дешава у Италији у 17. веку. Пролеће је и монахиње говоре о својим жељама, а једино Анђелика остаје уздржана. Ипак, остале жене знају да Анђелика жељно ишчекује вести од своје богате, аристократске породице која ју је послала у самостан као казну за ванбрачно дете. Принцеза, Анђеликина тетка, долази јој у посету тражећи од ње да се одрекне наследства у корист своје сестре које се удаје. Анђелика одбија и пита за свог сина који јој је одузет и сазнаје да је умро. Она се слама од бола и испија отров. Схвативши да је починила смртни грех, каје се, али и доживљава привиђење Девнице Марије на небесима која јој доводи њено дете.

У опери са искључиво женским ликовима бриљирају младе оперске уметнице: **Сара Павловић** у улози Сестре Анђелике, **Мартина Кољеншић** као Анђеликина тетка, **Анастасија Станковић**, **Андриана Спасојевић**, **Вера Зечевић**, **Тамара Митровић**, **Сара Стефановић**, **Драгана Ткалац**, **Искра Сретеновић** и **Анастасија Кнежевић**.

Записано је да је Пучини, чим је завршио оперу, отишао у сестрин манастир да би монахињама отпевао и одсвирао целу *Сестру Анђелику* и већина их је била потресена или је плакала. Сличан емотивни доживљај имала је и публика Позорја младих.

Дивна СТОЈАНОВ

Фото: М. Блашковић

ОКРУГЛИ СТО РОЛЕРКОСТЕР

ТРКА ЗА ЖИВОТОМ ИЛИ РАЗГОВОР С РОБОТОМ

Округлом столу о представи „Ролеркостер“ (Позориште Атеље 212) присуствовали су ауторка текста **Јелена Кајго**, редитељка **Милица Краљ**, глумци **Дара Џокић**, **Милица Михајловић**, **Теодор Винчић**, **Јелена Петровић** и **Владислав Михаиловић**.

Модератор **Влатко Илић** позвао је ауторку текста да прикаже тематски опсег представе и питање идентитета овог текста. **Јелена Кајго** је нагласила да је идеја преузета из свакодневног живота. „Пријатељица је испричала како се њена познаница претварала да је католикиња не би ли дете уписала у вртић. Тема се ширила и на питање идентитета и оно што наш идентитет одређује данас. Полако је кренуо ток развоја. Над тим темама и сама имам неку запитаност, хтела сам да дозволим да свако износи своје аргументе. Питање идентитета није било ствар вере јер сам атеиста, то је постављено у контексту младих генерација. Генерације емиграната су доживљавале питање земље. **Милица Краљ** каже да млади људи покушавају да се снађу данас, ниједна од тема се не затвара. „То је блиско мени као редитељки, засути смо различитим темама, оне се отварају али без разрешења. Тражимо зрно истине и смисла у свему томе. Мени је овај комад био

Гласање публике за најбољу представу РОЛЕРКОСТЕР – 4,53

близак. Имали смо среће што је Јелена била расположена да буде на пробама. Била је отворена за сарадњу, било је драгоцено за нас и за нашу представу.“

„У раду на комаду схватила сам колико је то жив организам, лепо смо сарађивали“ – додала је **Јелена Кајго**.

„Можда ће роботи у блиској будућности бити наши пријатељи и можда је то природни ток људског друштва. Можда нас технологија меље и мало се отуђујемо од свега. С друге стране, овај робот спаја старију генерацију и технологију и успоставља се неки пријатељски однос. Конкретно, роботи попут Шиле су будућност која до нас још није стигла. У неком смислу, можда смо већ у тој будућности“ – рекла је **Јелена Кајго**.

Редитељка је напоменула да је циљ био да робот буде жив човек, што је изазов за младог глумца који још није дипломирао. „У том емотивном споју робота и главне јунакиње јесте питање о емотивном отуђењу и ономе ка чему идемо. Као редитељу то је покретачка енергија за тему. Теодор је мој студент и био је свестан да тај лик мора да изнесе. Дивно су сарађивали, сценски покрет је

само основа да се савлада и изгради лик. Кад се заокружи сценски покрет, на то се додаје глумачки израз“ – каже **Милица Краљ**.

За **Теодора Винчића** процес је био забаван. „Било је питање како то постићи у представи. Брзо смо открили начин, уз екипу која је тако отворена, успели смо. Немам утисак да је било нарочито тешко.“

За модераторку **Исидору Поповић** овај текст глумачка је посланица, има доста реплика које су дивне за развијање комике. **Дара Џокић** каже да је комад понудио доста простора за фину игру. „То се на прво читање да приметити, док сам читала, смејала сам се и текст ме је понео. Све време сам осећала неку другу понорницу, ток који ме је ужасно узнемиравао. Волим позориште које није равна линија. Комика која постоји мање ме је занимала. Испод тече страшно узнемирење, а то дели и публика. То је узнемирење због тренутка у којем живимо. Питање односа мајке и ћерке је важно, о томе можемо да причамо, а овде је трећа страна време у којем се све дешава. Тај ролеркостер можемо осетити у технолошкој револуцији кад се овај свет мења свакодневно. Доживљавамо то убрзање и изговарам да не могу да поднесем то убрзање. Све млађи људи, нажалост, деле то осећање. То је циклично и свака генерација држи нешто своје. Све млађи људи се осећају као у туђим ципелама. Ту је највећа опасност од технолошког развоја. Људска раса напредује и свет се мења. Чини се да смо дошли до момента кад је све испражњено од смисла, све је више технологије, све је мање смисла. У потрази за смислом, осећамо потребу да станемо и видимо шта се дешава. У тим годинама, у том убрзању траже се упориште и вера. Тај однос према сексуалности и новом начину живота Мајка је преживљавала на један начин, а ћерка на други. Тај однос је написан, нисмо знали како ће све изгледати“ – рекла је **Дара Џокић** и прокоментарисала архетипски однос између мајке и ћерке: „То је однос пун патње, разочарања и највеће љубави.“

Јелена Петровић је нагласила да једино мајчинство може да спаси од коначне усамљености. „Веома ми је пријало што сам радила комад. Све је једно те исто и нема краја, а ово је било уживање, свака проба нека игранка. Ми смо преигравали, на пробама смо свашта радили. На-

Фото: Б. Лучић

Фото: Б. Лучић

шли смо меру јер смо имали времена да све испробамо. Тај оптимизам и вера и снага које носи сваки лик. Верујте да ми је комад помогао, неко задовољство носимо после представе.“

Милица Краљ истиче да ћерка све више препознаје себе и све више постаје као мајка. „То су велике истине, суштински дирљиве. И мајка и ћерка имају сличне неспоразуме.“

Исидора Поповић наишла је на посебну врсту поистоветности због ћерке Анђелије, али је нагласила да публика проналази своја упоришта у представи. **Милица Краљ** потврђује да се то показало истинито, уопште није размишљала о феминистичком погледу на представу. „Представа је онаква какви сте ви. Увек се глумице буне да се мало за њих пише.“ **Јелена Кајго** је нагласила да подела на мушке и женске ликове није била приоритет. „Увек кад пишем, размишљам о теми, али не размишљам о томе. Занимљиво ми је подједнак третман и женских и мушких ликова. Битнији ми је свет тих жена. Друштво данас пресири жену да се *осићвари* као мајка. Њено трчање на траци је полумазохистичка потреба да се испуни жеља друштва. Кроз њен лик се провлачи такво питање. Занимљиво је преиспитати да ли жене заиста трпе толики притисак и мора ли тако.“

Владислав Михаиловић је свој лик видео као неодлучан. „Он је пропустио шансе и снижава критеријуме, убрзано жели да среди живот. Време незаустављиво пролази, тренутак је да постане породични човек. Била је потребна мала помоћ да се одлучи.“

То је прокоментарисала **Јелена Кајго** рекавши да тај лик приказује пролазност живота, али и све оно што ће остати. **Милица Краљ** каже да ту постоји љубав, нема насиља, уз љубав се превазилазе све неподударности и неразумеваше – „они се суштински не разумеју, али ту нема никакве мржње“. **Влатко Илић** осврнуо се на питање идентитета институције Атељеа 212 и ономе што је наслеђе тог идентитета. Поставио је питање односа ове представе спрам наслеђа Атељеа 212. **Милица Краљ** је рекла да најлепши комплимент овој представи јесте када кажу да је права атељеовска представа.

Милена КУЛИЋ

СТУДЕНТ КРИТИЧАР РОЛЕРКОСТЕР

УЗДАХ УМЕСТО ОДГОВОРА...

Ролекостер, комедија Јелене Кајго почиње тамо где се комедије углавном завршавају – на венчању. Ана (Катарина Марковић), Српкиња, удаје се за Адама (Петар Михајловић), Јеврејина. Ана прихвата све обичаје народа свог мужа и приређује традиционално јеврејско венчање. То јој не представља никакав проблем јер зна шта ће тиме постићи – добиће дозволу за рад у Лондону у који се сели. Лакоћа са којом Ана мења идентитете има велики комични потенцијал који Јелена Кајго вешто користи сукобљавајући Ану са њеном мајком Љиљаном (уверљива игра Даре Џокић). Ана је атеисткиња која ће по потреби прихватити било коју религију – због посла је Јеврејка, ћерку уписује у католички вртић, кума је на православном венчању; док је Љиљана бивша комунисткиња која је након распада социјализма Тита заменила Исусом Христом. На овај начин уводи се питање идентитета – да ли је он фиксна или флуидна ствар која се може мењати по потреби и коју човек гради сам. Нажалост, на ово питање не добијамо одговор јер списатељица прелази на друге теме...

Љиљана осваја публику својим тврдоглавим одбијањем играња по правилима која јој неко други намеће. Кроз њен лик уводи се неколико тема од којих се списатељица највише бави проблемом лицемерја политичке коректности и отуђења услед убрзаног напретка технологије... Ипак, она не успева да нам понуди решења ни за те проблеме. Због тога Љиљана у последњој трећини представе клоне, престане да се бори и крене да бежи у сентиментализам и носталгију за временима која су прошла. Најзанимљивији део представе у себи садржи научно-фантастични аспект. Љиљана, која је у почетку велика противница технологије, постаје све усамљенија јер би чланови њене породице радије проводили време бленући у екране својих уређаја него у разговору са њом. Због тога се зближава са роботом Шилом (Теодор Винчић игра га уверљиво, са прорачунатим сваким покретом), њему прича своје приче јер он једини има стрпљења да

Фото: Б. Лучић

ОКРУГЛИ СТО БЛУДНИ ДАНИ КУРАТОГ ЏОНИЈА

ПОЗОРИШНА ОДИСЕЈА

Округлом столу о представи „Блудни дани куратог Џонија“ (Новосадско позориште и Стеријино позорје) присуствовали су писац **Филип Грујић**, драматизатор текста **Димитрије Коканов**, редитељка **Јована Томић**, сценографкиња **Јасмина Холбус**, композитор **Лука Мејџор**, глумци **Роберт Ожвар**, **Бенце Салаи**, **Терезија Фигура**, **Агота Ференц**, **Иштван Кереш**, **Золтан Молнар**, **Фани Дупак**, те уметнички руководилац Новосадског позоришта **Роберт Ленард**.

Исидора Поповић је рекла да је ово једина драматизација романа на овогодишњем Позорју. Рад на овој представи условило је све оно што се тиче позиције приповедача. Главни мотив је мотив путовања. **Димитрије Коканов** прокоментарисао је да се на Позорју углавном говори о драмском тексту или ауторском делу. „У том смислу увек је занимљиво шта се дешава са текстом који је драмски предложак. Филип је пре свега драмски писац. Било је лако бавити се овим романом јер у себи има већ уплетен драмски текст. Задржани су монолошки приповедни пасажии. Важно је да се задржи језик писца, то је било лако јер роман је драматизован на језику на којем је и написан. Упознат сам са Филипим радом. Може се мењати значење и драмска структура. Јована Томић бира материјале и пројекте. То је нешто што нас занима“.

Резултати гласања публике за представу Блудни дани куратог Џонија биће саопштени у сутрашњем Билтену, након гласања публике и у репризном извођењу.

Модератори су у разговор укључили глумце. **Роберт Ожвар** нагласио је да је то било ново искуство у раду. „То ми је прва главна улога. Моје глумачке вештине сигурно нису биле довољне у тренутку када сам добио улогу. Много су ми помогли и Димитрије и Јована у том процесу. Јована ме је усмерила у добром правцу да развијам своје глумачке вештине. То ми је велики корак у каријери. Било је тешко прихватити ситуацију да треба да причам публици. До сада сам имао пројекте где сам имао четврти зид. Увек имам страх за време представе. Може да се деси да се сретнемо с неком лошом енергијом. На почетку увек изаберем пар људи од којих могу да добијем енергију. Дешава се да погледам некога, а он гледа титл или му се нешто не свиђа“. „Имао сам велико поверење у Јовану. Прихватио сам све и верујем да је то добро“, додао је још Роберт. **Влатко Илић** је наговестио значај драматурга у пројекту. Поставио је питање о сарадњи на представи генерацијски блиских писца, драматурга и редитеља. Писац **Филип Грујић** рекао је да је представа много боља него да је он учествовао у процесу. „То би било на штету представе јер бих желео вероватно да се нешто додаје, скраћује или мења. Што се тога тиче, презадовољан сам што су радили

Фото: Б. Лучић

је саслуша. Само у односу Љиљане и Шиле има довољно материјала за целовечерњи комад у ком би питање отуђења због напретка технологије могло да буде доследно испитано. Овако, та тема прође некако успут.

Кроз ликове Емила (Владислав Михаиловић), Аниног бившег дечка и Светлане (Јелена Петровић), Анине најбоље пријатељице, Емилове садашње девојке, опет се уводи нова тема. Овај пут списатељица поставља питање да ли је жеља за децом само очајнички, себичан покушај да се животу да неки смисао. Али ни на то питање не добијамо одговор.

Режија Милице Краљ углавном је ефикасна и у служби текста. Једино одступање је коментар дат у видео раду у последњој сцени. Ту се приказују фотографије које нас подсећају да је свет далеко од идеалног. Видимо градове упропашћене ратовима, ратне избеглице, испрепадану децу... Што ни на сва питања која су се поставила у представи дође као дуг уздах уместо одговора. Потпуно је непотребно и промашује тон представе.

Иако представа покреће важне теме, покреће их више него што би требало. Комад нема довољно затегнуту структуру и чврст сукоб да би могао све да их изнесе. Због тога осећај који представа оставља није другачији од дугог кафанског разговора у коме се свако дотикао неког важног питања, али једини закључак до ког је успело да се дође јесте: „Ех, куда иде овај свет...“ Много се причало, мало се рекло.

Димитрије ПЕТРОВИЋ
3. година драматургије
Академија уметности Нови Сад

Фото: Б. Лучић

овај роман. Ја сам написао тај текст, и било ми је битно да се ритам задржи, да се из књиге пренесе у позоришну представу. Уживао сам у представи."

Јована Томић је одавно хтела да ради ову представу. „Велики изазов су продукциони компромиси. На самом почетку помислила сам да је лик Џонија занимљив, одмах сам осетила да је то узбудљиво за сцену. Онда су ти изазови дошли уз глумачку екипу. Овде се десило да је процес био креативан. Упркос томе што ми изађемо и лажемо на округлим столовима, често су процеси као неки административни послови, без креативности. Ово јесте било специфично, није било задавање задатака. Најинспиративнија околност за редитеља јесте кад се зада оквир. Мерило је да ли је оквир тачан и инспиративан. Мислим да је то највећи квалитет ове представе, а огледа се у ритму. Ти формални оквири извиру из дивне сарадње."

Редитељка је рекла да је била важна близина публике и телесно прилагођавање. „То је била јасна намера и хтели смо да видимо како ће да функционише та експресивност."

Јасмина Холбус, сценографкиња, прокоментарисала је опредељење за мању сцену. „Мени је било занимљиво то што у условима када немамо финансије, треба да направимо све то што је тај јунак видео. Било је питање како све то ставити у представу. То је кружно путовање од себе ка свету, а током тог процеса битно је да се лик окреће себи и спознаје себе. С обзиром да је то путовање возом, има пуно природе, али исто тако је и урбано. Најзанимљивије ми је како поставити ту кружницу. Тај јунак, кад почиње своје путовање, једва чека да истрчи из воза или из своје куће и да се покаже свету. Он је себе ставио на пиједестал, а да није изашао ни из своје собе. Знали смо да је то нешто велико, а да је публика близу и да ће једног тренутка он у суштини да се стопи са недопуњеним коридорима сопствене душе."

Јована Томић је рекла да се отвара поље визуелног реализма, изласка у непознато, та егзалтација светом отвара поље да се свет гледа његовим очима. „Та визија је

укључена и сценографијом, хтели смо да сви гледамо његовим очима."

Терезија Фигура прокоментарисала је да се текст романа не разликује од драматизације у смислу помоћи у раду на представи. „Највећа помоћ је редитељ с којим се разговара и долази се до неких закључака. Играмо улогу Џонијеве перспективе. Димитрије је радио доста на томе, доста смо разговарали о приступу. Брзи су резови и прелази из једне сцене у другу. Имала сам по петнаест секунди да се пресвучем и уђем у нови лик. Ти прелази морају јасно да се направе у кратком времену. То је разговор са редитељком и драматургом како они виде целокупну слику представе, а онда на то додајем своју визију."

Золтан Молнар није имао осећај да је у питању монодрама. „Први пут када сам прочитао текст имао сам осећај да је то његова прича. Сви остали ликови, сем оца, су из његове главе. Ти ликови су исто толико важни и битни, али у мањој мери. То је у глумачком смислу јако изазовно. Имамо много мање времена да урадимо нешто, с глумачке стране је то изазовно. Ту смо имали слободу да истражујемо с Јованом. Све проблеме смо заједно решавали и то је један од најлепших момената ове представе. Типично за Џонија је потрага за оцем. И онда сретне свог оца и судари се са стварношћу. То је ствар одрастања и схватио је да смо све те године протраћили. У моменту кад сретне оца мења се структура када схвати да је исти као и сви ми. То му помаже у одрастању. Ти стереотипни ликови су изазовни да се играју, ипак има неке дубине у свему томе. Има неке наде за њега"

Сашо Огненовски из Скопља рекао је да је импресиониран тиме што је лик леп и тужан и много несрећан. „Желео сам да видим Јованину представу, у питању су интелигентна промишљања и конструисање ликова."

Золтан Молнар је рекао да је неко из публике предложио да се представа игра на великој сцени. „Мислим да ова представа мора да се игра на малој сцени. Било би интересантно играти на великој сцени, али то путовање представља енергију која је сублимирана на малом простору. Сви смо у овоме заједно и добро је што је тако поставље-

Фото: Б. Лучић

но.“ Лука Мејџор је рекао да је било важно да има мрака и да се музика полако распада. С друге стране, било је битно да се направи музика која није традиционални инструментал, користили су се апстрактнији звукови. Било је битно да се понуди неки ритам али да не буде класично. Терезија Фигура рекла је да је Игор Коруга радио сценски покрет и да их је то све покренуло. „Терао нас је да будемо и пчелице и сунђери. То је било симпатично с његове стране. У питању су биле инструкције од којих смо дошли до представе. Он је био одушевљен нашим одушевљењем. Плашила сам се изазова да радим с младим људима. Од прве читајуће пробе те баријере су пале. Било је фантастично радити са њима. И Селена Орб је дошла са феноменалним костимима и предлозима да се они пресвлаче брзо. Све је дошло на своје место и било је битно да се посао максимално уради.

Јована Томић је рекла да је процес текао два месеца. Влатко Илић је подсетио да се и овде ради о питању идентитета, а то је више одлазак и путовање, него сусрет са оцем. На самом крају, редитељка Јована Томић прочитала је саопштење ауторског тима представе (Јована Томић, Димитрије Коканов, Игор Коруга, Јасмина Холбус и Лука Мејџор) и обавестила јавност да Новосадско позориште, ни годину дана након премијере, није испунило уговорне обавезе и исплатило у целини договорене износе ауторских хонорара. Истакнуто је да је копродуцент, Стеријино позорје, своје уговорне обавезе испунио. Скренута је пажња да рад свих оних који се баве уметношћу и културом треба да буде поштован и адекватно вреднован у складу са уговорима о раду.

Милена КУЛИЋ

СТУДЕНТ КРИТИЧАР БЛУДНИ ДАНИ КУРАТОГ ЏОНИЈА

ЖИВОТ ЈЕ СВЕ ШТО ЈЕ ЏОНИ, НЕШТО НЕОБЈАШЊИВО ДРУГИМА

Шестог дана фестивала гледали смо представу Новосадског позоришта *Блудни дани курајоџи Џонија*, у копродукцији са Стеријиним позорјем. Драматизацију истоименог романа Филипа Грујића потписује Димитрије Коканов, док је редитељка представе Јована Томић.

У средишту радње је Џони (Роберт Ожвар), егостичан, шармантан и рањив заводник. На путу од Новог Сада до Нирнберга, Беча, Гетеборга, Варшаве и Прага, Џонија прати његов Пријатељ (Бенце Салаи). Стиче се утисак да пратимо авантуру савременог Дон Жуана и његовог верног Зганарела. Џони је окружен женама које једва чекају да спавају са њим, он их лако шармира и заведе, али не тражи љубав и романтичан однос. Једина веза која Џонију истински недостаје је она са оцем. Док пролази кроз градове Европе, Џони замишља оца на свим тим местима, идеализује га као лик и у сталној је потрази

Фото: Б. Лучић

за њим. Трагајући за оцем, Џони заправо тражи свој идентитет. Да ли се испод фасаде „куратор“ Џонија крије рањиви Никола, жељан пажње само једне особе? Када се сусрет са оцем (Золтан Молнар) коначно оствари, руши се идеализација коју је Џони изградио. У животу оца о коме је толико маштао нема места за њега. Ту је нова породица, жена и двоје деце и Џони се суочава са болном истином – мора наставити даље, рањивији него икад. Ипак, у њему се рађа нова нада кад сазна да је и сам постао отац. Мари (Фани Дупак) родила је кћерку и Џони поново идеализује своју будућност и улогу оца коју је неочекивано добио. Џони се враћа прекасно, Мари је већ удата за другог човека и кћерка у Џонију не види очинску фигуру. Изгубивши оца, а потом и прилику да се сам оствари у тој улози, Џони је напуштен и заробљен у понављању својих путовања.

Захваљујући сценографији Јасмине Холбус, публика стиже утисак скучености и блискости са глумцима. Сценски простор је празан, чиме се додатно наглашава Џонијева усамљеност. Празнина одговара атмосфери градова и места на које Џони одлази; клубови, железничке станице, забачени делови градова. На таваници се налазе четири платна на којима је осликано небо, као тежња за миром, сигурношћу и слободом – Џонијева унутрашња потреба која му измиче из руку.

Џони се директно обраћа публици, даје коментаре на ситуације и поверава се, чиме се појачава утисак блискости и осећај да разумемо јунакова осећања. Иако одређене

сцене трају мало дуже, попут плесања у ноћном клубу, ритам представе је уједначен. Приликом сусрета Џонија са оцем, очекивала сам већу градацију Џонијевих осећања (разочарање након првобитне среће), али редитељка ипак поентира суздржаношћу. Џони је у том тренутку свестан да га потрага за идентитетом и даље чека.

Сценским покретима (Игор Коруга) глумци доприносе атмосфери представе, приказујући Џонијеву еротичност, спутавајући га у реалном сагледавању ствари. Музика Луке Мејџора креира амбијент различитих градова и убацује нас у реалност ноћних клубова и провода.

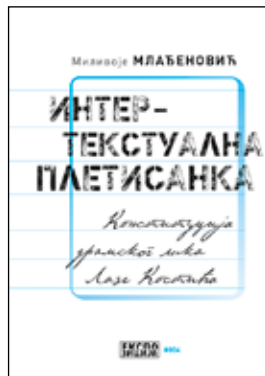
Остатак уиграног глумачког ансамбла чине Терезија Фигура, Агота Ференц и Иштван Кереси. Међусобни односи ликова су површни и само су успутна станица на Џонијевом путовању проналазке идентитета. Роберт Ожвар као Џони је заводљив и шармантан Дон Жуан данашњице и изгубљени јунак који трага за самим собом.

„Курати“ Џони је заправо слика свих нас који смо се борили да пређемо у свет одраслих. Није увек лако пронаћи унутрашњи глас и изборити се да се он јасно чује. Као млади увек стремимо циљевима које себи поставимо и одустајање од њих није нам непознаница. Ова представа говори колико се човек изгуби у одрастању и колико оно може болети. Ипак, неизоставан је део наших живота и због тога се морамо изборити са свим унутрашњим потрагама које нам предстоје.

Драгана ЂОКИЋ
1. година драматургије
Академија уметности Нови Сад

НОВА ИЗДАЊА СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

Библиотека „Експозиција“
Миливоје Млађеновић
**ИНТЕРТЕКСТУАЛНА
ПЛЕТИСАНКА**
*О конституцији драмског
лика Лазе Косића*

Поред изазовности и сложености теме – транспозиције у драмски лик широко познате историјске личности, о којој су нужно уврежени и различити стереотипи – књигу пре свега одликује висок степен акрибије. Обрађујући ову тему на „узорку“ од седам различитих драмских дела (*Santa Maria della Salute* Велимира Лукића, *Homo volans* Ненада Прокића, *Камо ноћи, камо дани* Радослава Дорића, *Рајсодуја* Владимира Б. Поповића, либрето *Ленка Пере Зупца*, драмска расправа *Гозба Петра Милосављевића*, једночинка *Од раја до безњенице* Зорана Суботичког), Млађеновић се морао детаљно потхватити и анализе различитих драмских облика, чија различитост увелико условљава и другачији третман историјске личности транспоноване у драмски лик.

Модерним приступом, теоријском поткованошћу и језгровитошћу, књига *Интертекстуална плетисанка* у великој мери превазилази оквире уже теме коју обрађује. Она ће, без сумње, бити веома корисна и за шира разматрања савремених, али и хронолошки удаљенијих епоха домаће драмске књижевности. Уколико се има у виду чињеница да је српска драма и настајала и развијала се на неким од феномена које у књизи Млађеновић детаљно анализира (третман историјских личности са делимичним или потпуним статусом митских јунака, пригодност, однос историјске и драмске истине и сл), јасно је колико она својим, у принципу широко постављеним приступом, може да помогне истраживачима различитих интересовања.

др Исидора Поповић

СУТРА НА ПОЗОРЈУ ЧЕТВРТАК, 2. ЈУН

11.00 часова / Такмичарска селекција
Округли сто: Године врана

18.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“
Представа ван конкуренције
АЈДУЦИ

Текст: Јован Стерија Поповић
Режија: Анђелка Николић
Народно позориште Приштина са седиштем у Грачаници и Стеријино позорје Нови Сад

18.00 часова / СПЕНС, улаз 8
Доколица – једновечерњи догађај; заједнички уметнички рад студената 3. године сценске архитектуре, технике и дизајна

Организатор: Одсек за уметност и дизајн, Департман за архитектуру и урбанизам Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду

20.00 часова / СНП, Сцена „Јован Ћорђевић“
ТАКМИЧАРСКА СЕЛЕКЦИЈА
ЧУДО У ШАРГАНУ

Текст: Љубомир Симовић
Режија: Јагош Марковић
Југословенско драмско позориште Београд

22.30 часова / Такмичарска селекција
Округли сто: Чудо у Шаргану

ПЕТАР: 'Арамбашу хоћемо. Ко је видео и кућу једну без главе, дак'мо л' чету 'ајдука!

МИЛЕТА: А ви бирајте себи поглавицу.

ЖИВОЈИН: Та то ми и радимо.

ПЕТАР: Ја велим, да нам будеш ти, а Витомир вели...

ВИТОМИР: Ја велим да нам буде Иван.

МИЛЕТА: Чујте, јунаци, да вам кажем штогод на-просто. Је л' да се за поглавицу узима увек који је најзрелији и најврснији, и који је кадар саму смрт за перчин ухватити? Таквог ви бирајте.

(Јован Стерија Поповић,
Ајдуци, адаптација текста Анђелка Николић)

ЦМИЉА: А је л' ти верујеш да чуда стварно постоје?

СТАВРА: Наопако кад не би постојала!

ЦМИЉА: Што наопако?

СТАВРА: Има таквих несрећа у животу, да се само у чудо можеш надати!

ЦМИЉА: Далеко било!

(Љубомир Симовић, Чудо у Шаргану)